

Business

Help Economy

TRENDY A AKTUALITY Z HOSPODÁRSKEHO SVETA 3/2022

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

vojenská agresia Ruska proti Ukrajine, ktorá začala 24. 2. 2022 zásadným spôsobom zmenila geopolitickú situáciu a výrazným spôsobom ovplyvní globálny ekonomický vývoj. V tento deň sme sa neočakávane zobudili do nového sveta, zásadne rozdielneho od toho, v ktorom sme žili doteraz a tým aj do nových ekonomických realít. Temer nikto nečakal, že Putin zájde vo svojich scestných úvahách k vojenskému napadnutiu pre Rusov najbližšieho národa. Napriek tomu, že v globálnej ekonomike Rusko podielom 1,7 % svetového HDP (1,67 bil. v USD), nepredstavuje zďaleka rozhodujúceho hráča, v oblasti dodávok surovín, najmä ropy a plynu pre Európu, je jedným z kľúčových aktérov. Aj masívne ekonomické sankcie uvalené na Rusko sa prejavia v mnohých aspektoch svetovej ekonomiky.

Agresia Ruska (samozrejme záležať bude na tom ako dlho budú bojové operácie trvať) môže podľa prvých analýz znížiť hodnotu svetovej ekonomickej produkcie o 1 bil. USD a pridať ďalšie 3 % ku globálnej inflácii spustením ďalšej krízy svetových dodávateľských reťazcov. Problémy s dodávkami surovín a komponentov rôzneho druhu spomalia rast a zvýšia ceny, čím sa v roku 2022 môže znížiť úroveň globálneho HDP až o 1 %. Po pandémie sa svetové hospodárstvo začalo vraciať do formy a predpokladalo sa, že globálna ekonomika mala v tomto roku rásť približne 4,5 %. EK predpokladala že hospodárstvo EÚ malo v roku 2022 rásť o 4,0 %. ECB v marci už revidovala výhľad rastu eurozóny na rok 2022 na 3,7 % zo 4,2 % predpovedaných v decembri 2021.

Európa je, vzhľadom na svoju previazanosť s Ruskom a Ukrajinou, vystavená následkom vojny viac ako ktorýkoľvek iný región sveta. Agresia Ruska pred bránami EU dala nový impulz inflácii a ohrozilo zotavovanie európskej ekonomiky z pandémie. Agresia Ruska tiež núti európske vlády, aby si požičovali viac na zaplatenie zvládania prílevu migrantov a posilnenie svojich armád. Sankcie uvalené na Rusko zmenili februárový plán Európskej centrálnej banky postupnej normalizácie svojej mimoriadne liberálnej menovej politiky. Ekonómovia znížili prognózy rastu a predpovedali, že inflácia ďalej výrazne vzrastie z rekordnej úrovne 5,8 % dosiahnutej vo februári.

HDP Ruska môže byť do konca roka 2023 o 2,6 % nižší, pričom 30 % prepád rubľa zvýši infláciu v krajine o 20%.

V porovnaní so západnými krajinami je zraniteľnosť krajín v Ázii menšia. Čína, druhá svetová ekonomika, zrejme využije hospodárske problémy Ruska.

Výroky osobností hospodárskeho sveta

„Rusko-ukrajinská vojna bude mať závažný vplyv na ekonomickú aktivitu a infláciu prostredníctvom vyšších cien energií a komodít, narušenia medzinárodného obchodu a slabšej dôvery,“ uviedla prezidentka ECB Christine Lagardeová na tlačovej konferencii 10. 3. 2022. V

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
ZAHRAJNÍČNÝCH VECÍ
A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

	dôsledku rastúcich nákladov na energie zvýšila ECB svoj výhľad inflácie na tento rok na 5,1 % z 3,2 %.
	Zopár zaujímavých údajov a informácií - IMF nevylučuje možnosť defaultu Ruska. Podľa výkonnej riaditeľky IMF K. Georgievovej, bezprecedentné uvalené sankcie povedú k recesii RU. - Inflácia v krajinách OECD vzrástla za 12 mesiacov do decembra 2021 na 6,6 % - najvyššia úroveň od júla 1991. Hlavným faktorom je rast cien energií (o 25,6%) a potravín (o 6,8%). - Ruské úrady priznávajú problémy s vývozom ropy (13. 3.). Situáciu môže ešte zhoršiť embargo viacerých krajín, okrem toho viaceré veľké spoločnosti ako Eni, Shell, BP oznámili odmietnutie nových kontraktov na ruské suroviny. - Medzinárodné ratingové agentúry znižujú Rusku ratingy (6.3.) Fitch z BBB na B, S&P z BB+ na CCC-, Moody's z Baa3 na B3 a následne na Ca s negatívnym výhľadom. Dôvodom je zvýšené riziko defaultu. Fitch znížila aj dlhodobý rating 32 ruským bankám. - Ruské aerolinky pozastavili všetky medzinárodné lety, okrem letov do BY. Dôvodom je hrozba konfiškácie lietadiel v zahraničí. - Kanada ako prvá krajina odoberala Rusku a Bielorusku doložku najvyšších výhod WTO (3.2.2022), okrem toho zavádza 35% clo na RU a BY dovoz do Kanady. - Vláda Mexika bude pokračovať v obchode s RU (3.2.2022). Prezident uviedol, že MX je závislé na dovoze hnojív z RU. Čo sa týka dovozu ropy v podobe pohonných hmôt, MX chce byť sebestačné ku koncu roka 2023. - Inflácia v USA podľa januárových údajov medziročne vzrástla o 7,5% a dosiahla 40-ročné maximum. Zvyšuje sa predpoklad, že FED zrýchli sériu opatrení na zvýšenie úrokovej sadzby s cieľom spomaliť rast cien a ochladiť ekonomiku. - Spolkový kancelár O. Scholz je skeptický voči embargo na dovoz energetických surovín z RU (7.3.2022) Pokrytie energetických potrieb v Európe sa momentálne nedá inak zabezpečiť. Energetické dodávky boli zo sankcií voči RU vyňaté zámerne. - Prudký nárast juanu proti rubľu (8.3.) RMB dosiahol maximum voči RUB, vzrástol o 25%, preto niektoré CN banky pozastavili obchodovanie v RUB. PBOC uzavrela menový swap 150 mld. juanov oproti 1,750 mld. USD v RUB s ruskou centrálnou bankou, čo umožňuje obom stranám potrebnú likviditu na obchodovanie. - Záujem zahraničných investorov o čínske dlhopisy klesol, prvýkrát od roku 2018 (14.3.2022) V 02/2022 vlastnili CN dlhopisy v hodnote 580 mld. USD, čo je oproti 01/2022 zníženie o 67 mld. juanov. RU centrálna banka a Národný fond RU vlastní 140 mld. USD CN dlhopisov, až 23 % celkových zahraničných dlhopisov CN. - Indické orgány a Reserve Bank of India skúmajú mechanizmy na spracovávanie finančných operácií zahŕňajúcich ruské podnikateľské subjekty. Uvažuje sa o využívaní menších bánk, na ktoré neboli uvalené sankcie, obchodovanie v lokálnych menách alebo financovanie prostredníctvom tretích krajín. - Odchod JP firiem z RU nepredstavuje pre JP ekonomiku významnú stratu. V rámci globálnych aktivít JP firiem je RU malý trh. Vo februári 2022 operovalo v RU 347 JP firiem, najvýznamnejším odvetvím bol automobilový priemysel. - Austrália sa plánuje pripojiť k rokovaniam WTO o obchodných sporoch medzi Čínou a EÚ. Austrália má obchodné spory vo WTO, ktoré začali po zákaze zapojenia Huawei do príprav na spustenie jej 5G siete. Taktiež podala v rámci WTO sťažnosti na clá, ktoré CN uvalila na dovoz vína a jačmeňa z AU.

Spracoval: J. Petruška

Schválil: P. Lizák, R-OGEP

Informácie v bulletine pochádzajú z verejne dostupných zdrojov

GLOBÁLNA EKONOMIKA

Rusko čelí najtvrdším sankciám v histórii

Podľa databázy portálu Castellum o uložených sankciách sa Rusko stalo krajinou, proti ktorej svetové spoločenstvo uvalilo najviac sankcií na svete. Moskva čelila sankciám aj predtým z dôvodu vojenskej prítomnosti v Sýrii, výstavby plynovodu Nord Stream 2, údajného ovplyvňovania amerických prezidentských volieb v roku 2016, otravy opozičného lídra Alexeja Navalného či štátom podporovaného dopingu domácich športovcov. Od začiatku vojenskej intervencie na Ukrajine sa stala terčom 2 778 nových sankcií a celkovo ich svet na Rusko uvalil už 5 530. To prekonáva aj Irán, Sýriu či Severnú Kóreu.

Sankcie Západu zahŕňajú zmrazenie aktív ruskej centrálnej banky, odstrihnutie vybraných bánk od SWIFT, zmrazenie aktív a zákaz sprístupnenia finančných prostriedkov vybraným osobám blízkym vládnucemu režimu, uzavretie vzdušného priestoru pre lietadlá, obmedzenie dovozu a vývozu tovarov, zbrojné embargo a iné. Ruský trh zároveň opúšťa množstvo zahraničných firiem. Rusko sa tak v dôsledku globálnych sankcií stalo finančným štvancom v priebehu dvoch týždňov od invázie na Ukrajinu.

Graf: Rusko je v súčasnosti najviac sankcionovanou krajinou sveta

Zdroj: UkraineWorld/castellum.ai

Vojna na Ukrajine prehľbí rastúcu infláciu

Konflikt vyvolal otrasy na finančných trhoch a výrazne zvýšil neistotu týkajúcu sa oživenia svetovej ekonomiky. Ako vo svojej analýze varuje spoločnosť Coface, vyššie ceny komodít zosilňujú hrozbu dlhodobej inflácie v svetovej ekonomike, ktorá zvyšuje riziko stagflácie a sociálnych nepokojov. Najviac ohrozené sú odvetvia automobilového priemyslu, dopravy a chemického priemyslu.

Vojnovým konfliktom na Ukrajine budú najviac postihnuté európske ekonomiky, odhaduje sa, že v roku 2022 v nich dôjde k zvýšeniu dodatočnej inflácie o najmenej 1,5 percentuálneho bodu, kým rast HDP by sa mohol znížiť o 1 percentuálny bod. Pokiaľ by došlo k úplnému prerušeniu dodávok ruského

zemného plynu, mohlo by to stáť najmenej 4 percentuálne body HDP, čím by sa rast HDP v krajinách EÚ v roku 2022 priblížil nule, pravdepodobnejšie by sa však prepadol do záporných hodnôt.

Ukrajina je kľúčovým producentom kukurice, pšenice, slnečnice a patrí k 10 najväčším producentom cukrovej repy, jačmeňa, sóje a repky. „Kým vysoké ceny komodít boli jedným z rizík, ktoré už boli identifikované, eskalácia konfliktu zvyšuje pravdepodobnosť, že ceny komodít zostanú vyššie oveľa dlhšie.

Kríza silno vplýva na sektor automobilovej výroby, ktorý je už i tak ťažko skúšaný z dôvodu nedostatku rôznych surovín a komodít a ich vysokými cenami. Ukrajinské závody sú dodávateľom veľkých automobiliek v západnej Európe, niektoré z nich oznámili zastavenie výroby.

<https://theworldnews.net/sk-news/vojna-na-ukrajine-prehlbi-rastucu-inflaci-u-a-otrasie-svetovymi-trhmi-najviac-ohrozene-su-klucove-sektory>

Napätie na trhoch limitovane ustupuje pre nádej na skoré ukončenie ukrajinského konfliktu

Na finančných trhoch sa v polovici marca objavila určitá, hoci vysoko neistá nádej, že ukrajinský konflikt by mohol byť relatívne skoro ukončený. Akciové trhy, hoci sú naďalej v defenzíve, sa snažili (hoci so striedavými úspechmi) odraziť od dna. Výnosy bezpečne vnímaných štátnych dlhopisov rástli a malé zníženie averzie voči riziku znamenalo aj prerušenie rastu cien zlata aj dolára. Z rovnakých príčin zaknihovali korekciu z mnohoročných či historických maxím aj mnohé komodity vrátane ropy, ktorej k poklesu pomohli aj správy o ochote viacerých krajín OPEC-u zvýšiť ťažbu nad dohodnuté limity.

Sklon k panike na akciových trhoch čiastočne ustúpil, keď medzi investormi rástla nádej, že ukrajinský konflikt by mohol byť teoreticky relatívne rýchlo ukončený. Nervozita s volatilitou však bude na trhoch naďalej pretrvávať, keď cesta k dohode bude zrejme ešte komplikovaná a z ruskej aj ukrajinskej strany budú pravdepodobne ešte istý čas prúdiť rôzne protichodné správy hovoriace o nevôli k ústupkom. Wall Street na týždennej báze klesla, merané indexom S&P 500, o 2,9 %, no európske akcie rástli, merané indexom STOXX 600, o 2,2 %.

Dlhopisné trhy sa opäť viac sústreďovali na možné kroky centrálnych bánk, kde očakávajú vzhľadom na vysoké inflačné tlaky opatrné zvyšovanie sadzieb Fedom, pričom ECB na svojom zasadnutí naznačila plán ukončiť kvantitatívne uvoľňovanie už v treťom kvartáli, čo je skôr, ako avizovala predtým.

Ruský prezident vyhlásil, že plánuje dodržať všetky záväzky ohľadne dodávky energií do Európy napriek uvaleniu sankcií. Ropu tlačili nadol z viacročných maxím nad 130 dolármi (týždeň končila na úrovni okolo 110 dolárov) aj prospekty toho, že niektoré krajiny OPEC-u na čele s Irakom a so Spojenými arabskými emirátmi sú naklonené zvyšovať ťažbu nad rámec súčasných dohôd. Navyše trhy sa snažia nejako zaceniť návrat iránskej ropy a ropy z Venezuely na trhy v prípade, že budú zrušené sankcie voči týmto krajinám. No nad týmito krokmi stále panujú veľké otázniky. Zlato ako bezpečný prístav ustúpilo z blízkosti historických maxím a kleslo pod dvetisíc dolárov.

K zastaveniu strát eura voči doláru a odrazu kurzu naspäť nad 109 centov z najnižších úrovní od jari 2020 prispel aj o niečo viac jastrabí postoj ECB na jej zasadnutí, ktoré naznačilo skoršie ukončenie kvantitatívneho uvoľňovania oproti predchádzajúcim projekciám. Určitý pokles napätia na trhoch vyústil do odrazu rizikových mien vrátane stredoeurópskych.

Zaujímavosti akciového trhu - Svet očami J&T BANKY (jet.sk)

Čína sa začala izolovať od Ruska, aby uchránila svoju ekonomiku pred negatívnymi dopadmi sankcií

Čína uvoľnila vládnu kontrolu výmenného kurzu ruskej meny, aby dovolila hodnote rubľa voči čínskemu jüanu oslabovať rýchlejšie. Tento krok pomôže izolovať čínsku ekonomiku od vplyvu hospodárskych sankcií voči Rusku. Pásmo, v rámci ktorého môže rubel fluktuovať oproti čínskej mene v štátom kontrolovanom dennom obchodovaní, sa od 11. 3. zdvojnásobil na 10 % nahor alebo nadol oproti hodnote, na ktorej sa denné obchodovanie začína. Rubel stratil približne 40 % svojej hodnoty odvtedy, ako západné vlády odpojili ruské banky od medzinárodného platobného systému SWIFT.

Vylúčenie ruských bánk z tohto systému je odvetou za rozhodnutie Putina napadnúť Ukrajinu. Ruská centrálna banka má zablokované svoje devízové rezervy, ktoré by mohla použiť na obranu výmenného kurzu rubľa.

Čína sa nepripojila k iným vládam pri kritike Putinovho útoku a kritizuje západné sankcie. Čínske firmy neprejavujú známky pripojenia sa k západným partnerom pri odchode z Ruska. Podľa ekonómov však čínske firmy pravdepodobne využijú tlak na Moskvu, aby dosiahli výhodnejšie dohody.

<https://www.webnoviny.sk/vofinanciach/cina-sa-zacala-izolovat-od-ruska-aby-uchranila-svoju-ekonomiku-pred-negativnymi-dopadmi-sankcii/>

Energetické sankcie, znárodňovanie, fiskálna podpora. A Čína si brousí zuby na ruské firmy

Jako pozitívna zpráva (8. 3.) pro akcie a negatívna pro dlhopisy zafungovala možná emise spoločných dlhopisů EU. Ropa dál stoupá, tentokrát na zprávě o zákazu dovozu ruských energetických surovin USA a UK. EU se zatím nezapojuje, ale pokud schválí fiskální podporu na omezení dopadů drahých energií, může se k podobnému kroku dostat také.

Ruskou vládní stranu napadlo znárodniť výrobní podniky západních společností, které se z Ruska stahují. Ačkoli to vypadá jako možná další eskalace, ve skutečnosti Rusko nemá v tomto případě na Západ velkou páku. Odvetou by mohla být konfiskace devizových rezerv či majetku Rusů, což by u likvidnějších aktiv bylo poměrně snadné. Navíc čistá investiční pozice Ruska je výrazně pozitivní, má tedy víc co ztratit při případné vzájemné konfiskaci aktiv.

Bez zajímavosti není ani to, že se čínské firmy chystají skupovat podíly v ruských producentech energií a surovin. Ceny surovin jsou extrémně vysoko, ceny jejich ruských producentů extrémně nízko a Čína je v pozici jediného reálného kupce, který z této faktické arbitráže může masivně profitovat.

Energetické sankcie, znárodňovanie, fiskálna podpora. A Čína si brousí zuby na ruské firmy | FXstreet.cz

Prečo rýchle ekonomické víťazstvo proti Rusku vyzerá nepravdepodobné

Buďte pripravení na beh na dlhú trať. To bol podtext odkazu Borisa Johnsona poslancom, keď sa zaviazal sprísniť sankcie proti Rusku. Nepôjde o žiadny rýchly knockout, pretože Putin sa stihol pripraviť. Na prvý pohľad by to mal byť nerovný boj. Rusko je rozlohou najväčšia krajina na svete, ale jeho ročná produkcia je menšia ako talianska. Príjem na obyvateľa je približne štvrtinový v porovnaní s príjmom v Spojenom kráľovstve. Ruské hospodárstvo prešlo od rozpadu Sovietskeho zväzu na začiatku 90. rokov rôznymi fázami: počiatočná šoková liečba, ktorá vyústila do recesie a vyvrcholila finančnou krízou v roku 1998; silné oživenie v prvej dekáde 21. storočia na pozadí rastúceho exportu ropy a plynu; a nedávne obdobie stagnácie, keď si neúspech v diverzifikácii ekonomiky vybral svoju daň. Po raste v priemere o 7 % ročne v desaťročí, ktoré viedlo ku globálnemu finančnému krachu v roku 2008, rástla ruská ekonomika počas troch rokov pred pandemiou len o 2 % ročne. Výsledkom je, že – aspoň v niektorých ohľadoch – sa hospodárstvo od čias Sovietskeho zväzu v skutočnosti nepohlo. Rusko je stále bohaté na prírodné zdroje a ľudský kapitál, no funguje pomaly a má len obmedzené vzťahy so západom. Rusko je významným výrobcom zbraní a vývozcom energií, ale nie je relevantným trhom pre väčšinu krajín. Napríklad Nemecko vyváža do Poľska oveľa viac ako do Ruska.

Existuje niekoľko dôvodov, prečo rýchle víťazstvo Západu vyzerá nepravdepodobne. Po prvé, Putin sa aktívne snaží izolovať Rusko od západu už od invázie na Krym v roku 2014. Západný dovoz mäsa, ovocia, zeleniny a mliečnych výrobkov bol zakázaný, keď boli uvalené sankcie. Po druhé, sebestačnosť bola sprevádzaná pokusom o diverzifikáciu so zámerným zameraním politiky na Čínu. Dohoda s Pekingom – opäť v roku 2014 – pripravila pôdu pre výstavbu Sibírskeho plynovodu spájajúceho dve krajiny, ktorý bol otvorený v roku 2019. Veľký dopyt Číny po energii bol jedným z faktorov, ktoré v minulom roku tlačili nahor globálne ceny energie. Putin schválil Power of Siberia 2. Po tretie, Rusko použilo peniaze získané z vývozu ropy a plynu na vybudovanie finančnej obrany. Moskva má devízové rezervy vo výške približne 500 mld. USD a podľa medzinárodných štandardov má extrémne nízku úroveň štátneho dlhu. Zatiaľ čo pandémia spôsobila, že pomer štátneho dlhu UK k HDP presiahol 100 %, v Rusku je to pod 20

%. Táto finančná sila môže otupiť jednu zo zbraní, ktoré má Západ v úmysle použiť v reakcii na krízu na Ukrajine: zákaz Ruska vydávať alebo obchodovať so štátnymi dlhopismi v Londýne a New Yorku. Množstvo dlhopisov, ktoré Rusko potrebuje prediť, je relatívne malé a len 10 % z celkového počtu nakúpili nerezidenti v minulom roku. Napokon, Putin má nejaké vlastné zbrane, ktoré môže byť v pokušení použiť v odvete proti západným sankciám. Rusko dodáva 40 % ropy a uhlia EÚ a 20 % plynu. Je najväčším svetovým vývozcom hnojív a paládia, ktoré sú kľúčovou zložkou pre automobilový priemysel, pretože sú potrebné na výrobu katalyzátorov. Kielský inštitút, nemecký think-tank, tvrdí, že zastavenie vývozu plynu by znížilo ruský HDP o 3 %, zatiaľ čo ukončenie vývozu ropy by malo za následok 1,2 % zásah. Zatiaľ čo západné krajiny by mohli získavať energiu inde, zníženie dodávok by nevyhnutne viedlo k zvýšeniu cien ropy a plynu. Aj počas najnapätějších období studenej vojny Sovietsky zväz pokračoval v dodávkach energie na západ.

<https://www.theguardian.com/world/2022/feb/23/why-a-swift-economic-victory-against-russia-unlikely-sanctions>

Svetová banka schválila balík núdzových finančných prostriedkov pre Ukrajinu

Suma 723 mil. USD je určená na pomoc ukrajinskej vláde pri poskytovaní kritických služieb občanom, vrátane finančnej podpory nemocničným pracovníkom, starším a zraniteľným osobám. Svetová banka pripravuje v najbližších mesiacoch pre Ukrajinu aj balík vo výške 3 miliardy dolárov.

<https://www.webnoviny.sk/vofinanciach/svetova-banka-poskytne-ukrajine-vyse-700-milionov-dolarov-suma-vsak-bude-este-vyssia/>

Ruská agresia bude európske poľnohospodárstvo bolieť, ale sektor to zvládne

Ruská invázia bude mať podľa Európskej komisie vážne dôsledky pre agrosektor Únie. Napriek tomu je presvedčená, že je dostatočne silný a odolný, aby situáciu zvládol rovnako ako krízu počas pandémie. Europoslanci ale vyzývajú Úniu, aby sa viac začala zaoberať potravinovou bezpečnosťou Únie.

Ukrajina a Rusko v súhrne predstavujú 30 percent svetového obchodu s pšenicou. „Nie je prekvapivé, že to ovplyvnilo jej ceny. Obchod (s Ukrajinou a Ruskom) sa úplne zastavil, čo výrazne ovplyvní ich ceny, pretože obchodníci zúfalo hľadajú na trhoch alternatívy,“ objasňoval europoslancom situáciu Michael Scannell z generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre poľnohospodárstvo (DG AGRI).

Ako dodal, rovnaká situácia je ale aj pri ďalších poľnohospodárskych komoditách. Rusko a Ukrajina sa na produkcii jačmeňa podieľajú 32 percentami, pri kukurici je to 17 percent a slnečnicovom oleji 50 percent.

Pre vývoz ukrajinskej produkcie je kľúčové Čierne more, ktoré je v súčasnosti úplne zablokované. Pohyby lodí sa zastavili v oboch smeroch. Okrem toho na Ukrajine prakticky vôbec nefunguje zásobovacia infraštruktúra a tamajšie úrady nevydávajú povolenia pre vývoz komodít. Pre Komisiu je ale „extrémne znepokojujúce“, že ukrajinskí poľnohospodári nestihnú letnú sejbu a keďže sa predpokladá, že vojnový konflikt tak rýchlo neskončí, tak problémy sa očakávajú aj pri budúcoročnej žatve. *Ruská agresia bude európske poľnohospodárstvo bolieť, ale zvládne to – euractiv.sk*

ENERGETIKA

Úplné zastavenie dodávok ruského plynu by znížilo HDP eurozóny o 2,2 %, odhaduje Goldman Sachs

Ruská invázia na Ukrajinu spustila v posledných týždňoch diskusiu politikov aj obchodníkov o možnosti zastavenia dodávok ruského plynu do Európy, či už zo strany EÚ v rámci sankcií uvalených na Rusko alebo zo strany samotného Ruska ako odvetu za doteraz uvalené sankcie. Dôsledkom takéhoto kroku pre európsku ekonomiku sa v niekoľkých scenároch venovala aj analytický tím banky Goldman Sachs. V prvom scenári nenastane žiadne prerušenie ruských dodávok plynu, s výnimkou redukcie tokov, ku ktorým dochádza už od septembra minulého roku. Zohľadňujúc fyzické obmedzenia dodávok a s tým spojený tlak na ceny do efektov do hrubej pridanej hodnoty, analytici Goldman Sachs v eurozóne a Spojenom kráľovstve odhadujú že v roku 2022 ako celku by vysoké ceny plynu mohli znížiť rast HDP eurozóny o 0,6 percentuálneho bodu a Spojeného kráľovstva o 0,1 percentuálneho bodu. V prípade Nemecka by mohlo ísť o pokles až o 0,9 pb, pre jeho vysokú závislosť od ruského plynu.

Nepriaznivejší scenár, v ktorom by sa zastavili dodávky ruského plynu cez Ukrajinu, by mohol znížiť HDP eurozóny o približne 1 %, pričom najviac postihnuté bude Nemecko a Taliansko.

„Scenár, v ktorom Rusko zastaví všetok export potrubného plynu, by mohol v roku 2022 znamenať pokles HDP eurozóny o 2,2 percentuálneho bodu v porovnaní s našou základnou prognózou, s výrazným vplyvom v Nemecku (-3,4 percentuálneho bodu) a Taliansku (-2,6 percentuálneho bodu),“ uviedli ďalej analytici.

Pokiaľ ide o infláciu, scenár, v ktorom sa zastaví tok plynu cez Ukrajinu, by k prognóze inflácie v eurozóne od Goldman Sachs, ktorá by mala vrcholiť v decembri 2022, pridal 0,7 percentuálneho bodu. V prípade kompletného zastavenia ruských tokov by išlo o zvýšenie inflácie o 1,3 percentuálneho bodu a pravdepodobným výrazným premietnutím do základných cien, konštatovali analytici.

Vyhliadky na ďalšie prudké nárasty cien energií podľa nich vyvolávajú obavy z príchodu „stagflácie“, v ktorom svetovú ekonomiku sužuje vysoká inflácia spolu s pomalým hospodárskym rastom a vysokou nezamestnanosťou.

Úplné prerušenie nepravdepodobné. Vzhľadom na to, že aj Rusko je závislé od exportu do Európy a jeho zdroje príjmov, ktoré zasiahli medzinárodné sankcie, sa neustále zmenšujú, považujú niektorí analytici úplné zastavenie ruských dodávok za nepravdepodobné. „Aj keď Moskva minulý mesiac uzavrela novú dohodu s Pekingom o dodávke pre čínsku štátnu spoločnosť CNPC, podľa ktorej by malo ísť o ďalších 10 miliárd kubických metrov plynu ročne, dokončenie nového plánovaného plynovodu na prepravu týchto dodávok bude trvať dva až tri roky,“ povedal Mathieu Savary, hlavný európsky stratég BCA Research. „Medzitým sa Rusko bude musieť spoliehať na predaje do Európy, aby financovalo svoju vojenskú inváziu na Ukrajine a zabezpečilo domácu stabilitu,“ dodal.

<https://www.slovgas.sk/aktuality/uplne-zastavenie-dodavok-ruskeho-plynu-by-znizilo-hdp-eurozony-o-22-odhaduje-goldman-sachs/>

Alternatívy k ruským dodávkam plynu budú k dispozícii v horizonte piatich rokov, tvrdí šéf Svetovej banky

„Trhy sa pozerajú dopredu, takže sa môžu zamerať na päťročný časový horizont a uvedomiť si, že k dispozícii je dostatok energie, ktorý ak sa zmobilizuje, budú alternatívy k ruskej dominancii na trhu s plynom. A preto bude dôležité, či sa tieto zmeny urobia,“ tvrdí prezident Svetovej banky David Malpass.

Podľa analytikov je z krátkodobého hľadiska nahradenie ruského plynu takmer nemožné. „Práve v krátkodobom horizonte je tu tlak aj na skvapalnený zemný plyn, ktorý USA posielajú do Európy a Európa ho bude potrebovať oveľa viac. Ale je k dispozícii,“ povedal šéf Svetovej banky.

Tesne pred ruskou inváziou, Katar uviedol, že momentálne môže presmerovať iba 10-15 % svojich kontraktov do iných destinácií. „Väčšina LNG je viazaná na dlhodobé zmluvy a destinácie, ktoré sú jasné. Takže rýchlo nahradiť tento objem (ruských dodávok) je takmer nemožné,“ povedal katarský minister energetiky Saad al-Kaabi dva dni pred spustením ruskej invázie.

<https://www.slovgas.sk/zpravy-v-skratke/alternativy-k-ruskym-dodavkam-plynu-budu-k-dispozicii-v-horizonte-piatich-rokov-tvrdi-sef-svetovej-banky/>

EK chce dosiahnuť každoročné naplnenie plynových zásobníkov v EÚ na 90 % kapacity do 1. októbra

Európska komisia plánuje predložiť do apríla legislatívny návrh, v ktorom sa vyžaduje, aby zásobníky plynu v celej EÚ boli do 1. októbra každého roka naplnené aspoň na 90 % svojej kapacity. Predstavila plán REPowerEU, ktorý hovorí o diverzifikácii dodávok plynu a vyšších objemoch výroby biometánu či vodíka s cieľom znížiť závislosť EÚ od ruského dovozu. informoval o tom web ec.europa.eu.

Ruská invázia na Ukrajinu zhoršila situáciu v oblasti bezpečnosti dodávok a zvýšila ceny energie na bezprecedentnú úroveň, uviedla eurokomisárka pre energetiku Kadri Simsonová s tým, že Európa má na zostávajúce týždne tejto zimy dostatočné množstvo plynu, ale na budúci rok musí bezodkladne doplniť zásoby. Súčasťou návrhu by malo byť aj monitorovanie a presadzovanie úrovni naplnenia, ako aj dohoda o solidarite medzi členskými štátmi. EK informovala, že pokračuje vo svojom skúmaní trhu s plynom v reakcii na obavy z možného narušenia hospodárskej súťaže zo strany hospodárskych subjektov, najmä spoločnosti Gazprom.

Komisia tvrdí, že postupné odstránenie závislosti EÚ od dovozov palív z Ruska možno dosiahnuť už pred rokom 2030. S týmto cieľom navrhuje vypracovať plán REPowerEU, ktorým sa ma zvýšiť odolnosť celoeurópskeho energetického systému na základe dvoch pilierov.

<https://www.slovgas.sk/aktuality/ek-chce-dosiahnut-kazdorocne-naplnenie-plynovych-zasobnikov-v-eu-na-90-kapacity-do-1-oktobra/>

Rusko môže stále dodávať ropu a plyn do Británie, zákaz sa týka plavidiel, nie nákladu

Rusko môže stále dodávať ropu a plyn do Británie aj napriek zákazu vstupu tamojších lodí do britských prístavov, uviedlo ministerstvo dopravy. Informovala o tom agentúra Reuters. Británia schválila zákon (1. 3.), ktorý zakazuje vstup do jej prístavov všetkým lodiam, ktoré majú akékoľvek spojenie s Ruskom. Vzťahuje sa na všetky lode, ktoré sú vlastnené, prevádzkované, kontrolované, prenájaté, registrované alebo plávajúce pod vlajkou Ruska. Ministerstvo dopravy však uviedlo, že sankcie sú zamerané na plavidlá, nie na náklad, ktorý prepravujú, takže nebránia lodiam registrovaným v iných krajinách v preprave ruskej ropy alebo skvapalneného plynu do Británie. <https://www.slovgas.sk/zpravy-v-skratke/rusko-moze-stale-dodavat-ropu-a-plyn-do-britanie-zakaz-sa-tyka-plavidiel-nie-nakladu/>

Čínske firmy sa stanú hlavnou obchodnou silou na globálnom trhu s LNG

Štátne spoločnosti Sinopec, Sinochem, či súkromne kontrolované ENN Natural Gas a China Gas začínajú zameriavať svoju pozornosť mimo domáci trh a budujú obchodné tímy od Pekingú cez Singapur až po Londýn. Čínsky tlak na medzinárodný trh s LNG prichádza dve desaťročia po tom, čo došlo k podobnej situácii v obchodovaní s ropou. Firmy z krajiny aktuálne najväčšieho svetového dovozcu LNG budú konkurovať etablovaným hráčom, ako sú Shell, TotalEnergies či Vitol.

Našťastie, koláč, ktorý sa bude deliť, rastie, poznamenáva Reuters. Analytici predpovedajú, že do roku 2027 bude spotový obchod s LNG predstavovať 20 mld. USD, čo je viac ako dvojnásobok jeho hodnoty v roku 2020. V minulom roku čínsky dovoz vzrástol o 18 % na rekordných 79 mil. ton, čím predbehol Japonsko ako najväčšieho svetového odberateľa LNG. Ekonomické zotavenie Číny z pandémie bolo

jedným z faktorov, no druhým bola plynovodná reforma, ktorá umožnila viacerým firmám stať sa dovozcami.

Felix Booth, zo spoločnosti Vortexa, načrtol paralelu so spôsobom, akým sa najväčší japonský dovozca LNG, JERA, za posledné desaťročie vyvinul z „veľkého koncového užívateľa na výkonného integrovaného portfóliového hráča“. „Predpokladám, že čínske štátne spoločnosti dosiahnu podobný prechod zrýchleným tempom, umožneným priaznivým trhom pre dlhodobé dodávky flexibilného nákladu a rastom čínskeho dopytu po zemnom plyne,“ povedal Booth. Objem zmlúv podpísaných s dodávateľmi z USA by mala po uspokojení domáceho dopytu ponechať čínskym obchodníkom veľké množstvo LNG na obchodovanie na globálnom trhu.

Koncom minulého roka podpísali čínske firmy kontrakty na viac ako 10 mil. ton LNG ročne s americkým exportérom Cheniere Energy a Venture Global, pričom dodávky sa predĺžili do polovice 40. rokov a zabezpečili flexibilitu v marketingových destináciách pre väčšinu nákupov.

Čínske firmy sa stanú hlavnou obchodnou silou na globálnom trhu s LNG - SLOVGAS

IEA/OECD Gas Market Report 1Q2022

Globálna spotreba zemného plynu v roku 2021 vzrástla o 4,6 %. Po silnom raste v prvom polroku 2021 (medziročný nárast o 13 %) európsky dopyt po plyne v 3Q klesol takmer o 5 % v dôsledku rastúcich cien, čo v energetickom sektore viedlo k prechodu z plynu na uhlie. Napriek rekordne vysokým cenám plynu bol európsky dopyt po plyne v 4Q 2021 odolný, pričom počiatočné údaje naznačujú, že spotreba plynu v porovnaní s rokom 2020 stagnovala. Za celý rok 2021 vzrástla spotreba plynu v Európe odhadom o 5,5% (alebo 30 miliárd m³).

Renesancia francúzskej jadrovej energie

Prezident E. Macron plánuje v rámci svojho súčasného mandátu spustiť rozsiahly jadrový program. Prezident počas februárovej návštevy JE v Belforte oznámil výstavbu vyše 6 reaktorov, čo je viac než pôvodne oznámený projektový zámer.

Poľská štátna spoločnosť podpísala zmluvu na výstavbu jadrových reaktorov

Jadrová energia sa v PL stáva realitou. Poľský štátny výrobca medi a striebra KGHM podpísal dohodu s americkou firmou NuScale o začatí prác na implementácii malých modulárnych reaktorov (SMR) v PL do roku 2029. Spočiatku sa majú postaviť štyri reaktory, no napokon sa plánuje až 12 reaktorov, každý s výkonom 77 MW.

TECHNOLÓGIE

Ktoré spoločnosti neopúšťajú Rusko? Big Pharma

Aj keď vojna na Ukrajine podnietila exodus medzinárodných spoločností z Ruska – od reťazcov rýchleho občerstvenia a producentov ropy až po luxusných maloobchodníkov – USA a globálne farmaceutické spoločnosti uviedli, že tam budú pokračovať vo výrobe a predaji svojich produktov.

Letecké spoločnosti, automobilky, banky a technologickí giganti – najmenej 320 spoločností v jednom počte – patria medzi podniky, ktoré obmedzujú operácie alebo výrazne opúšťajú Rusko. McDonald's, Starbucks a Coca-Cola oznámili prerušenie predaja.

Výrobcovia liekov a zdravotnícke spoločnosti, ktoré sú vyňaté z amerických a európskych sankcií, uviedli, že Rusi potrebujú prístup k liekom a zdravotníckemu zariadeniu a tvrdia, že medzinárodné humanitárne právo vyžaduje, aby udržiavali dodávateľské reťazce otvorené. „Ako spoločnosť poskytujúca zdravotnú starostlivosť máme dôležitý cieľ, a preto v súčasnosti naďalej slúžime ľuďom vo všetkých krajinách, v ktorých pôsobíme, a ktorí sú od nás závislí, pokiaľ ide o základné produkty pre zachovanie života,“ povedal Scott Stoffel, zo spoločnosti Abbott Laboratories so sídlom v Illinois, ktorá v Rusku vyrába a predáva lieky. Spoločnosť Johnson & Johnson, ktorá má kancelárie v Moskve, Novosibirsku, Petrohrade a Jekaterinburgu, uviedla vo vyhlásení: „Naďalej sme odhodlaní poskytovať základné zdravotnícke produkty tým, ktorí to potrebujú na Ukrajine, v Rusku a regióne, v súlade s súčasnými sankciami.“

Neochota výrobcov liekov pozastaviť operácie v Rusku sa stretáva s narastajúcou kritikou. Farmaceutické spoločnosti, ktoré tvrdia, že musia pokračovať vo výrobe liekov v Rusku z humanitárnych dôvodov, sú „prinajlepšom zavádzajúce, prípadne cynické a vyslovene žalostne zavádzajúce a klamlivé,“ povedal Jeffrey Sonnenfeld, profesor na Yale School of Management. Poznamenal, že základné služby poskytujú aj banky a technologické spoločnosti. Cieľom je ukázať, že Putin neovláda všetky sektory ekonomiky. Americké farmaceutické a medicínske spoločnosti pôsobili v Rusku už desaťročia a mnohé z nich zintenzívnili svoju činnosť po tom, čo Rusko v roku 2014 anektovalo Krym, čím sa dostali do napätého vzťahu medzi USA a Ruskom uprostred sankcií. V roku 2010 Vladimir Putin, vtedajší ruský premiér, oznámil ambiciózný národný plán pre ruský farmaceutický priemysel, ktorý by bol pilierom v jeho úsilí obnoviť svoju krajinu ako vplyvnú supervelmoc a odstaviť krajinu od západných farmaceutických dovozov. V rámci plánu nazvaného „Pharma-2020“ a „Pharma-2030“ vláda požadovala od západných farmaceutických spoločností, ktoré chcú predávať rastúcej strednej triede Ruska, aby umiestnili výrobu v krajine.

Pfizer, Johnson & Johnson, Novartis a Abbott patria medzi výrobcov liekov, ktorí vyrábajú farmaceutické lieky v zariadeniach v Petrohrade a inde v krajine a zvyčajne tieto lieky predávajú ako značkové generiká alebo pod ruskými značkami. Okrem toho, farmaceutické výrobné závody v Kaluge, hlavnom výrobnom stredisku pre Volkswagen a Volvo juhozápadne od Moskvy, boli financované prostredníctvom partnerstva medzi Rusnano, štátnym podnikom, ktorý podporuje rozvoj high-tech podnikov, a americkými spoločnosťami rizikového kapitálu. Rusko sa tiež snažilo presadiť ako atraktívny výskumný trh, ktorý ponúka lacné a laxné regulačné prostredie pre klinické skúšky liekov. Minulý rok spoločnosť Pfizer vykonala v Rusku klinické skúšky Paxlovidu, svojej experimentálnej antivírusovej pilulky na liečbu covidu-19. Pred začatím invázie koncom februára prebiehalo 3 072 pokusov v Rusku a 503 na Ukrajine, podľa BioWorld, spravodajského centra zameraného na vývoj

liekov, ktoré obsahuje údaje z Cortellis. AstraZeneca je hlavným sponzorom klinických skúšok v Rusku so 49 skúškami, za ňou nasleduje dcérska spoločnosť Merck so 48 skúškami.

Reakcia výrobcov liekov na ukrajinskú inváziu sa doteraz sústreďovala najmä na verejné prisľuby darovať základné lieky a vakcíny ukrajinským pacientom a utečencom. Švajčiarsky výrobca Novartis uviedol, že rozširuje humanitárne úsilie na Ukrajinu. Žiadny významný výrobca farmaceutických alebo medicínskych zariadení však neoznámil plány na zatvorenie výrobných závodov alebo zastavenie predaja v Rusku. V otvorenom liste stovky lídrov najmä menších biotechnologických spoločností vyzvali členov priemyslu, aby ukončili obchodné aktivity v Rusku, vrátane investícií do ruských spoločností a aby zastavili obchod a spoluprácu s ruskými spoločnosťami.

<https://khn.org/news/article/big-pharma-reaction-russia-ukraine-war/>

Krajiny Únie vyzývajú na zriadenie núdzového fondu pre kybernetickú bezpečnosť

Európske vlády vypracovali deklaráciu na posilnenie kapacít EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti, vrátane zriadenia nového fondu a zvýšenia financovania.

Ministri EÚ zodpovední za telekomunikácie podpísali (9. 3.) zoznam opatrení na riešenie výziev, ktoré súvisia s kyberútokmi na Ukrajinu a prelievajú sa aj do bloku. Rovnako vyzvali Európsku komisiu, aby zriadila nový fond núdzovej reakcie pre kybernetickú bezpečnosť. Ten má EÚ lepšie pripraviť v obrane proti rozsiahlym kybernetickým útokom.

Vlády požadujú dodatočné finančné prostriedky, ktoré by členským štátom pomohli zvýšiť ich kapacity v oblasti kyberbezpečnosti tým, že pomôžu vytvoriť trh dôveryhodných poskytovateľov takýchto služieb. Financovanie by malo posilniť odolnosť ohrozených prevádzkovateľov, ktorí by boli primárnym cieľom v prípade konfliktu, a zároveň podporiť rozvoj ekosystému kybernetickej bezpečnosti.

Krajiny Únie vyzývajú na zriadenie núdzového fondu pre kybernetickú bezpečnosť – euractiv.sk

Biely dom vyzval čipový priemysel, aby sa pripravil na prerušenie dodávok z Ruska

Varovanie, aby čipový priemysel diverzifikoval svoj dodávateľský reťazec súvisí s prípadnými odvetnými opatreniami Ruska, obmedzeniam exportu USA blokovaním prístupu ku kľúčovým materiálom. Potenciál odvetných opatrení si v upútal väčšiu pozornosť po tom, čo skupina pre prieskum trhu Techcet, zverejnila 1. 2. 2022 správu, v ktorej zdôraznila závislosť mnohých výrobcov polovodičov od materiálov z Ruska a Ukrajiny, ako je neón, paládium a iné. Podľa odhadov viac ako 90 % dodávok polovodičových neónov v USA pochádza z Ukrajiny, zatiaľ čo 35 % paládia v USA pochádza z Ruska. Neón, rozhodujúci pre lasery používané na výrobu čipov, je vedľajším produktom ruskej výroby ocele. Potom sa čistí na Ukrajine. Paládium sa okrem iného používa v senzoch a pamätiach. Niektorí výrobcovia čipov preverujú svoje dodávateľské reťazce, aby hľadali potenciálne dôsledky konfliktu na Ukrajinu.

Techcet odhaduje, že dopyt po všetkých materiáloch vzrastie v priebehu nasledujúcich 4 rokov o viac ako 37 %, čo poukazuje na nedávne oznámenia spoločností Intel, Samsung a taiwanského TSMC v Ohio, Arizone a Texase. Ceny neónov vzrástli o 600 % v období pred ruskou anexiou Krymského polostrova od Ukrajiny v roku 2014, keďže firmy vyrábajúce čipy sa podľa Americkej komisie pre medzinárodný obchod spoliehali na niekoľko ukrajinských spoločností.

White House tells chip industry to brace for Russian supply disruptions (msn.com)

Vplyv rusko-ukrajinskej vojny na globálny čipový priemysel

Medzi mnohými mestami napadnutými ruskou armádou je Odesa, jeden z najrušnejších prístavov na Ukrajine. Je tiež domovom spoločnosti s názvom Cryoin. Podľa správ hrá táto spoločnosť významnú úlohu v globálnej výrobe polovodičov. Polovodiče majú vzory ktoré sú vyleptané laserom. Látkou používanou na napájanie týchto laserov je neónový plyn, ktorý táto málo známa spoločnosť v meste Odesa vyrába. Dodáva spoločnostiam v Japonsku, Kórei a Číne, ale väčšina jej dodávok smeruje do USA. Prerušenie dodávok Cryoinu spôsobené vojnou bude mať globálne dominové účinky. Výroba neónu a

iných plynov v Cryoine sa v dôsledku vojny zastavila. Hoci pri raketách letiacich nad Odesou je to pochopiteľné. Polovodiče sú podobné mozgovej kôre našich smartfónov, notebookov a áut. Svet už zápasí s nedostatkom polovodičov.

Minulý rok Apple oznámil, že z dôvodu nedostatku čipov vyrobí o 10 miliónov iPhonov menej, než sa plánovalo. Automobilový priemysel bol nedostatkom čipov zasiahnutý viac. Teraz ruská agresia na Ukrajinu spôsobuje obavy priemyslu, že nedostatok čipov sa zintenzívni a globálna ekonomika bude svedkom situácie z roku 2014, časom, keď cena neónu vzrástla. Vlády USA a Japonska začali konať, aby zabezpečili, že sa tak nestane, nátlakom na ich čipový priemysel, aby našli alternatívne zdroje pre tento plyn, kým nebude príliš neskoro. Približne polovica svetového neónového plynu pochádza z Ukrajiny. Ukrajinský neónový priemysel bol vyvinutý s cieľom zarábať na plynoch získaných výroby ocele. Oceliarne v Rusku, ktoré majú zariadenie na zachytávanie plynu, ho naplnia do fliaš a predávajú ako surový, potom ho niekto musí vyčistiť a odstrániť ostatné plyny. V roku 2014 bol svet závislý na neóne z Ukrajiny na 70 % neónového plynu v porovnaní so súčasnými 50 %.

<https://swarajyamag.com/tech/from-war-and-peace-to-war-and-semiconductors-the-impact-of-russo-ukrainian-war-on-global-chip-industry>

Vesmírny program EÚ Galileo a Egnos ohrozený RU

Z dôvodu jednostranného prerušenia spolupráce RU s európskymi partnermi pri spúšťaní nosných rakiet Sojuz z Kourou sa plánované spustenie Galileia v apríli 2022 odkladá. EK aktuálne pripravuje so spoločnosťou Arianespace analýzu zmluvných dôsledkov a záložný scenár. Pokiaľ ide o EGNOS, plánovalo sa nasadenie dvoch monitorovacích staníc na Ukrajinu: jedna pre verziu 2.4.2B v Kyjeve v krátkom čase a jedna v Charkove pre verziu 3.2. Prebieha analýza potenciálnych alternatív.

Zdroj: MŠVVŠ SR

Čím bližšie k ohnisku konfliktu na Ukrajine, tým horšie pre stredoeurópske meny, ktoré dramaticky strácajú.

Guvernér Rusnok pripouští vrchol inflace kolem 14 %

Guvernér České národní banky Jiří Rusnok uvedl, že inflace se bude letos dál zvyšovat kvůli válce na Ukrajině. Rusnok připustil, že inflace se může postupně dostat až na 14 % (11,1 % r/r v únoru), což je více, než původně ČNB čekala (cca 10 %). Současně inflace zůstane déle zvýšená a její snižování přichází v úvahu až v příštím roce. Podle Rusnoka na dalším zasedání (31. března) čeká bankovní radu těžká debata o kalibraci dalšího zvyšování sazeb. Guvernér Rusnok nechtěl příliš konkretizovat případné zvýšení sazeb, protože hodně bude záviset i na aktualizaci inflační projekce, ke které nyní dochází. Na druhou stranu Rusnok zatím nevidí důvody pro mimořádné zvyšování sazeb o 1 procentní bod. Dále uvedl, že letos nedojde ke snižování sazeb, jak ČNB původně připouštěla, ale tento krok se odsouvá až na příští rok. Podle Rusnoka nedávné intervence ČNB ve prospěch koruny splnily svůj cíl a Rusnok doufá, že koruna bude znova posilovat a postupně se v pololetí vrátí k úrovni 24,2 CZK/EUR.

Zaujímavosti akciového trhu - Svet očami J&T BANKY (jet.sk)

Nové prognózy Národnej banky Poľska v správe o inflácii (14.2.2022)

V priebehu nasledujúcich troch rokov vzrastú ceny potravín takmer o 25 % a energie – vrátane palív – o 60 %. Inflácia do konca roka vzrastie na 10,8 %, v roku 2023 klesne len mierne, na 9 %, a v roku 2024 bude v priemere 4,2 %.

Pokračovanie rastu inflácie v Maďarsku

Namiesto očakávanej stagnácie inflácia v 1/2022 naďalej rástla z úrovne 7,4 % (11-12/2021) na 7,9%, čo predstavuje 15 ročné maximum.

Český parlament schválil (10.3.2022) návrh rozpočtu so schodkom 280 mld. CZK

Je to o 97 mld. CZK menej, než pôvodne navrhovala vláda A. Babiša. V reakcii na ruskú inváziu na UA poslanci pridali 1 mld. CZK rezortu obrany a z rezervy presunuli 1,8 mld. CZK na humanitárnu pomoc pre UA.

ČEZ: Ministerstvo průmyslu a obchodu může spustit tendr na dostavbu Dukovan

Vláda schválila, že ministerstvo průmyslu a obchodu může zahájit tendr na výstavbu nového bloku jaderné elektrárny Dukovany. Tendru se účastní tři zájemci, francouzská EDF, jihokorejská KHNP a americký Westinghouse. Samotný tendr organizuje společnost Elektrárna Dukovany II, která je dceřinou společností ČEZu. Vyhodnocení tendru by mělo být do konce roku 2024 a zkušební provoz by měl být zahájen v roce 2036.

CZG: Geopolitická situace může vést k navýšení kontraktu pro českou armádu

Z rozhodnutí Vlády ČR v posledních dnech česká armáda odesílá zbraně armádě Ukrajiny. Pokud jde o ruční palné zbraně, tyto dodávky uspokojuje ze svých skladů česká armáda. Je tak podle nás pravděpodobné, že armáda může v blízké budoucnosti navýšit kontrakt pro CZG, aby tyto zásoby doplnila. Současný kontrakt probíhá v letech 2020 – 2025 v celkové výši 2,4 mld. Kč. Vzhledem k prudce se měnící geopolitické situaci je možné, že CZG získá nové kontrakty i od dalších států. Otázkou je, zda bude CZG schopna případné vyšší dodávky naplnit při již tak vytížené kapacitě výroby.

Premiéři CZ a PL podpísali dohodu ohľadom ťažby v hnedouhoľnej bani Turów

Výška finančnej kompenzácie bola dohodnutá na úrovni 45 mil. EUR a CZ súhlasilo aj s 5 ročným trvaním súdneho dohľadu. PL sa zaviazalo k dostavbe protihlukových bariér a podzemnej steny pre zabránenie úniku podzemných vôd v zmysle požiadaviek českej strany. CZ bezprostredne po získaní dohodnutej finančnej kompenzácie od PL stiahne žalobu voči PL na SD EÚ. Spor o Turów zaťažoval vzťahy 6 rokov.

Poľsko buduje koalíciu krajín, ktoré budú odolávať častiam rozsiahleho klimatického a energetického balíka EÚ „Fit for 55“

Ako uviedol hovorca vlády „Fit for 55“ je ambiciózny balík politík v oblasti klímy a energetiky, ktorého cieľom je znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990, čo si vyžaduje investície vo výške 500 mld. EUR ročne. Balík EÚ je stále „predmetom masívnych rokovaní“, pretože „niektoré členské krajiny chcú znížiť emisie v poľnohospodárstve, zatiaľ čo iné hovoria o fosílnych palivách, doprave, bývaní alebo tepelnom inžinierstve.“

PKN Orlen znižuje ceny benzínu a nafty (14.2.2022)

Nafta o 0,34 PLN/l na priemernú úroveň 7,55 PLN (cca 1,66 EUR) a benzín o 0,10 PLN/l na priemernú úroveň 6,79 PLN (cca 1,44 EUR). Cieľom PKN Orlen je, aby poľskí vodiči tankovali najlacnejšie palivá v Európe.

Plynovod Baltic Pipe

Začiatok prepravy plynu do Poľska od 1. októbra 2022. Po prvý raz v histórii umožní prepravu plynu priamo z ložísk nachádzajúcich sa v NO na trhy v DK, PL a do krajín SVE.

Vojna zasiahla poľský automobilový priemysel

Automobilky v PL závislé od zahraničných dodávok zastavujú výrobu –VW Poznaň, Fiat Chrysler Tychy pre nedostatok komponentov a problém nastal aj so zamestnancami, ukrajinskí robotníci opúšťajú PL

továrne. Poľské firmy zostávajú v čase rusko-ukrajinskej vojny pokojné (4.3.2022) Prieskum ukázal, že obavy vyjadrili spoločnosti v sektore dopravy, lodnej dopravy, logistiky a stavebníctva.

Poľský PV opätovne vyzval EÚ na zákaz dovozu uhlia z Ruska (4.3.2022)

Poľsko je pripravené okamžite zastaviť dovoz ruského uhlia a namiesto toho nakúpiť uhlie z AU za predpokladu, že EK nebude PL penalizovať. V prvej polovici 2021 PL doviezlo 6,2 mil t uhlia, z toho 4 mil. t. z RU, 1,15 mil t z AU.

Rast HDP 5,7 % v roku 2021 je najväčším od roku 2007

Ide o najvyšší nárast za posledných 14 rokov - počas pandémie v roku 2020 HDP klesol o 2,5 %, v roku 2021 sa zvýšil o 5,7 %. Výrazné zrýchlenie ekonomického rastu na konci roku 2021 znamená, že aj rok 2022 má šancu byť lepší a vzhľadom na úspešný 4Q 2021 sa môže rast HDP v roku 2022 blížiti k 5 %.

Nárast poľských dopravných spoločností registrovaných v Nemecku

Počet dopravných spoločností, ktoré zakladajú firmy v DE a presúvajú tam aktivity rastie. Podnecuje ich k tomu balík mobility EÚ a nariadenie Poľská dohoda. Počet PL podnikateľov v DE sa od roku 2020 zvýšil o niekoľko stoviek.

Viac ako 2 milióny Poliakov na minimálnej mzde

2,2 milióna Poliakov zarába 668 EUR brutto (511 EUR netto). Počas dvoch rokov pandémie (koniec 2019 až 2021) sa počet ľudí zarábajúcich minimálnu mzdu zvýšil z 1,48 milióna o 715-tisíc. Od roku 2015 do roku 2022 vzrástla minimálna mzda až o 72 %.

Rast HDP Maďarska za r. 2021 na úrovni 7,1%

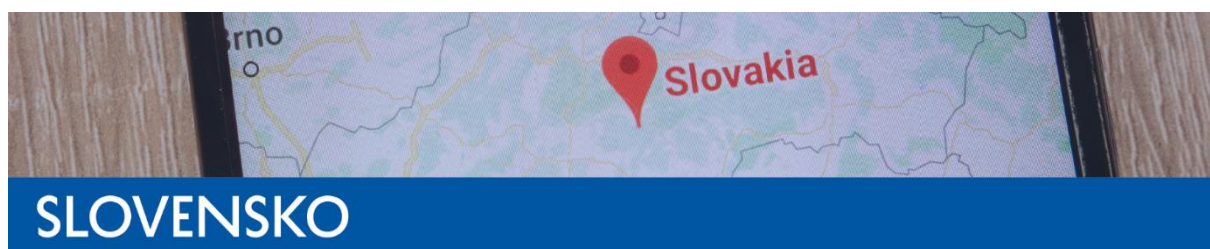
V porovnaní s predchádzajúcim štvrťrokom rast HU ekonomiky v poslednom štvrťroku 2021 dosiahol 2,1 %. Podľa odhadov medziročný rast HDP za rok 2021 tak bude na úrovni 7,1% oproti očakávaným 5,9%.

Shell obmedzuje predaj PHM v Maďarsku

Od 10.3. je možné na čerpacích staniciach Shell vybavených nízkotlakovými palivovými čerpadlami tankovať max. za 25 000 HUF (cca 66 €), teda 52 litrov 95-oktánového benzínu resp. dieselového paliva. Nariadenie sa týka 106 čerpacích staníc.

Podľa firmy MOL nebude problém so zásobovaním PHM v HU

Situácia kvôli cenovému stropu (480 HUF/l (cca 1,3 €) je síce nepríjemná, ale rozdiel medzi cenovým stropom a príp. reálnou cenou 640 HUF/l (cca 1,7€) benzínu a 717/l HUF (cca 1,9 €) dieselového paliva MOL musí jednoducho „absorbovať“.

Komentár guvernéra NBS po rokovaní Rady guvernérov ECB

Rada guvernérov Európskej centrálnej banky rozhodla o znížení objemu a urýchlení ukončenia programu nákupu aktív (skratkou APP), a aj napriek vojne na Ukrajine. Už pred ruskou inváziou na Ukrajinu sme čelili prudkému rastu inflácie, ktorý bol ťahaný najmä rastom cien energií a potravín. Inflácia na Slovensku a za celú eurozónu mesiac čo mesiac negatívne prekvapuje, tak nás, ako aj analytikov.

Riziko, že inflácia zostane vyššie nad naším dvojpercentným cieľom dlhšiu dobu, je v porovnaní s predvojnovým stavom ešte väčšie. Krviprelievanie so sebou prináša rekordne vysoké ceny ropy, plynu, obilnín a rôznych iných surovín. Zvyšujú sa verejné výdavky na pomoc a rovnako aj výdavky na

zbrojenie. Ak nedôjde k prímeriu, skôr či neskôr sa pretavia aj do cien iných tovarov a služieb. To by malo veľmi negatívny dopad na rozpočet domácností a podnikov. Predstavuje to riziko pre ekonomiku, vrátane silných tlakov na vyššie mzdy. Úlohou vlád v Európe, ale aj Európskej komisie, bude chrániť tých najslabších.

Rozhodnutie o znížení tempa nákupov v rámci nášho APP programu a skoršie ukončenie týchto nákupov najneskôr v septembri považujem za správne a silne som ho podporoval. Celé to je podmienené vývojom v ekonomike a finančnom sektore v nasledujúcich mesiacoch, čo je rozumné v týchto neistých časoch. Zároveň je to prejav nášho neoblomného odhodlania pokračovať v politike zabezpečujúcej postupný pokles inflácie k nášmu cieľu v najbližších rokoch. To si vyžaduje normalizáciu nastavenia menovej politiky po etapách.

Zvýšenie kľúčových úrokových sadzieb nepríde okamžite, to má zatiaľ svoj čas. Načasovanie a tempo prichádzajúceho sprísňovania menovej politiky určíme podľa podmienok v ekonomike, spoločne s pribúdajúcimi informáciami. Aj tu platí, že mimoriadne neistý vývoj nás nabáda k tomu, aby sme si príliš neviažovali ruky.

Oživenie ekonomiky po pandémie sa zrejme priblíži. Rastúce ceny komodít, stupňujúca sa neistota v ekonomike, ako aj sankcie uvalené na Rusko, budú doliehať na výkonnosť ekonomiky.

Urobíme všetko potrebné pre zabezpečenie stability v ekonomike a na finančných trhoch. Situácia je nateraz pokojná a dúfame, že taká aj zostane. V každom prípade však platí, že vieme rýchlo a účinne zmobilizovať nástroje menovej politiky, aby sme uchránili ekonomiku od najhoršieho. Viackrát sme to už preukázali. Čo sa týka slovenského finančného sektora, ten je v dobrej kondícii.

V takýchto krízových časoch je okrem menovej politiky vždy dôležitá aj pomoc vlád cez rozpočtové nástroje, vrátane spoločných iniciatív na úrovni EÚ. V tejto tragickej situácii sa naša pomoc musí v čo najväčšej možnej miere týkať aj ľudí a rodín zachraňujúcich si život útekem z Ukrajiny.

https://www.nbs.sk/sk/informacie-pre-media/tlacove-spravy/spravy-vseobecne/detail-tlacovej-spravy/_komentar-guvernera-po-menovopolitickom-rokovani-rady-guvernerov-ecb1

Košické oceliarne U. S. Steel pripravujú modernizáciu výroby

Vyplýva to zo zámeru, ktorý podnik predložil na posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA). Vzhľadom k vojne na Ukrajine sa U. S. pripravujú aj na prerušenie dodávok surovín z Ukrajiny a Ruska. Situácia na Ukrajine negatívne ovplyvní aj firmy, ktoré pôsobia na Slovensku. Košické oceliarne ako najväčší zamestnávateľ v metropole východu dovážajú železnú rudu práve z Ukrajiny a Ruska. Pozastavenie dodávok tak ovplyvní do značnej miery aj ich výrobu. Aj v prípade, ak by došlo k pozastaveniu dodávok surovín, oceliarne majú zabezpečenú výrobu na ďalších 90 dní. Nateraz to však do ich fungovania nezasiahlo, naopak chystajú sa aj modernizovať.

„Zámer bude uskutočnený vybudovaním novej hutníckej prevádzky, v ktorej bude v jednom zoskupení výroba, odlievanie a valcovanie ocele s novými progresívnymi technológiami,“ uvádza firma. Účelom je modernizácia procesu výroby ocele, jej odlievania a spôsobu valcovania do zvтков pri znížení celkovej energetickej a surovinovej náročnosti, eliminácia podstatnej časti negatívnych dopadov na tvorbu uhlíkovej stopy a udržateľnosť výroby. Košické oceliarne sa vlni prihlásili k deklarovanému záväzku americkej korporácie United States Steel Corporation, dosiahnuť do roku 2050 uhlíkovú neutralitu.

<https://www.kosiceonline.sk/u-s-steel-kosice-sa-kvoli-vojne-na-ukrajine-pripravuju-na-vypadok-surovin-planuju-aj-modernizaciu-vyroby-za-1-3-miliardy-eur>

Slovenský bankový sektor je aj napriek vojne na Ukrajine stabilný

Bankový sektor napriek prebiehajúcim udalostiam na Ukrajine zabezpečuje všetky finančné služby v plnom rozsahu. Aktuálna situácia nemá vplyv na jeho fungovanie a plynulosť prevádzky. Na žiadnu slovenskú finančnú inštitúciu sa nevzťahujú medzinárodné sankcie. Najväčšie slovenské banky sú súčasťou veľkých európskych bankových skupín.

Všetky slovenské banky aktivovali denný monitoring základných funkcií, ktorý sa využíval počas prvej vlny pandémie. Sledujú najmä vývoj kľúčových parametrov svojho podnikania a vyhodnocujú možné hrozby. Bankový dohľad nepretržite monitoruje situáciu na úrovni každej banky. Súhrnne možno konštatovať, že objem expozícií bánk voči spoločnostiam na Ukrajine a v Rusku je minimálny a neohrozuje ich stabilitu ani klientov.

Slovenské banky sú kapitálovo silné, k čomu prispela aj zodpovedná dividendová politika. Vďaka nej sú banky dokonca kapitálovo silnejšie ako pred pandemiou. Vytvorili si masívnu kapitálovú rezervu. Rizikový profil bánk je dlhodobo stabilný. Pri porovnaní s krajinami EÚ majú slovenské banky nízku úroveň problémových úverov a vysoké krytie opravnými položkami. Stresové testy dlhodobo preukazujú vysokú odolnosť bankového sektora.

03. 03. 2022 | Tlačová správa NBS